

OCENJEVALNI OBRAZEC ZA VREDNOTENJE RAZLAGALNEGA SPISA

**REGIJSKA STOPNJA TEKMOVANJA S PODROČJA SLOVENŠČINE
ZA CANKARJEVO PRIZNANJE 2022/2023**

3. in 4. letnik – gimnazijski programi
3. in 4. letnik – srednji strokovni programi
1. in 2. letnik – poklicno-tehniški programi

Umberto Eco: *Ime rože*

Ta obrazec po tekmovanju vstavite v žigosani list A3, na katerega je tekmovalec napisal razlagalni spis. Obrazca ne ločujte od spisa, da ne pride do zamenjave.

Ime in priimek tekmovalca (ali šifra): _____

Ime in priimek 1. ocenjevalca: _____

Ime in priimek 2. ocenjevalca: _____

Dosežene točke: **A:** _____   **B:** _____   **C:** _____   **Č:** _____

Kriterij	1. ocenjevalec	2. ocenjevalec	Končno število točk
A Razumevanje – do 20 t			
Predstavitev Viljema – do 7 t			
Opredelitev do smeha in pojasnilo, zakaj je smeh gibalo dogajanja – do 4 t			
Utemeljitev tragičnosti v romanu – do 4 t			
Ustreznost oznake <i>ljubezenski roman</i> z navedbo argumentov, oblikovanje sklepa – do 5 t			
SKUPAJ A			

B Uporaba književnega znanja – do 10 t			
Poznavanje vsebine romana – do 6 t			
Ustrezna raba literarnovednih pojmov – do 4 t			
SKUPAJ B			

Regijska stopnja tekmovanja 2022/2023 – Ocenjevalni obrazec in merila za vrednotenje razlagalnega spisa

3. in 4. letnik – gimnazijski programi

3. in 4. letnik – srednji strokovni programi

1. in 2. letnik – poklicno-tehniški programi

C Prepričljivost osebnega odziva – do 10 t			
Presoja pomena romana pri razumevanju srednjega veka in utemeljitev mnenja – do 6 t			
Izvirnost in ustvarjalnost pisanja – do 4 t			
SKUPAJ C			

Č Zgradba besedila in jezikovna pravilnost – do 10 t			
Upoštevana jezikovna pravilnost – do 4 t			
Upoštevana slogovna ustreznost – do 3 t			
Upoštevana ustrezna zgradba – do 3 t			
SKUPAJ Č			

Pripombe, komentarji (ocenjevalec lahko zapiše svoja opažanja, ki so podlaga za razpravo komisije):

Datum:

Predsednik regijske komisije:

MERILA ZA VREDNOTENJE RAZLAGALNEGA SPISA

3. in 4. letnik – gimnazijski programi
3. in 4. letnik – srednji strokovni programi
1. in 2. letnik – poklicno-tehniški programi

Umberto Eco: *Ime rože*

A Razumevanje – do 20 točk

Tekmovalec/tekmovalka:

- **predstavi Viljema, vključno z njegovim delovanjem, in se pri tem naveže na citat ter rimski pregovor – do 7 točk**

Predstavitev Viljema zajema opis njegove zunanosti, oznako in njegovo delovanje; npr. Viljem iz Baskervilla je bil frančiškanski menih, po rodu Anglež; nekdanji inkvizitor, ki je svoje delo opustil zaradi dvoma v pravilnost svojega mišljenja in ravnanja; verjel je v Boga, a še bolj v zakone narave in v znanost, dobro je poznal znanstvenike tistega časa, pogosto je navajal svojega učitelja Bacona, nosil je očala, ki so bila v tistem času malo znan pripomoček; znal je logično razmišljati in dobro opazovati (npr. odkril je načrt labirinta – knjižnice, dešifriral pisavo, odkril vzrok smrti menihov); poznal je filozofijo svojega časa in starega veka, zastopal naravno filozofijo; kritičen je bil do Cerkve, ki je opustila prvotni Kristusov nauk; osebnostno je bil vzvišen, samozavesten, načelen (npr. njegov odnos z Bernardom Guijem) in trdne volje; po zunanosti visoke in suhe postave, gibčen za svojih 50 let, imel je ostre oči, ozek in rahlo kljukast nos; v vseh ozirih je bil izredno napreden, daljnoviden in ni podlegel avtoritetam.

Predstavitev naveže na citat in rimski pregovor, npr. s parafrazo: Viljem ni sprejemal težav kot breme, ampak je v njih videl izziv za svoje razumsko preigravanje in logično sklepanje. Njegovo logično razmišljanje pooseblja idejo odprte življenjske filozofije narave, ki je v nasprotju z dogmatično omejenostjo srednjeveške miselnosti. Razmišlja, da v univerzumu ni reda. Svoje delovanje utemeljuje na razumu, ki ga primerja z lestvijo, ki jo gradiš, da bi prišel do cilja. A lestev moraš odvreči, saj je samo pot in ne cilj.

Za jasno in smiselno predstavitev Viljema, ki vključuje vse tri vidike (opis, oznaka, delovanje) prejme **največ 4 točke**, za navezavo na citat in rimski pregovor pa še **3 točke**. Za pomanjkljivejši in napačen zapis se odšteje ustrezno število točk.

- **se opredeli do smeha, pri čemer upošteva priložene odlomke, in pojasni, zakaj je gibalo dogajanja v romanu – do 4 točke**

Npr.: Menim, da smeh in dogajanje, ki je povezano z njim, pomenita v romanu začetek in konec vsega. Živahno knjižno detektivsko dogajanje (postopno odkrivanje vzroka smrti: s smrtonosnim strupom premazana prepovedana grška knjiga o smehu) se prepleta s poigravanjem s teorijami smeha. Avtor začne genezo, zaplete dogajanje, pripomore k detektivki z induktivnim in deduktivnim sklepanjem. Knjiga o smehu, ki je ne bi smelo biti – domnevno drugi del Aristotelove Poetike, povzroči vrsto smrti, razslojuje ljudi. Jorge razmišlja, da je smeh za ljudstvo manj nevaren, lahko brez nevarnosti očiščuje, kar

vidimo v odlomkih, Filozofova teorija o smehu pa bi podrli ustaljeni svet. Na drugi strani je Viljem s svojo naravno filozofijo, ki zagovarja misel, da je smeh lasten ljudem.

Gre za spopad neenakovrednih vrednot: Jorgejev dogmatični ortodoksni strogi red, razmišljanje in delovanje; na drugi strani so Viljemova znanstvenost, logično razmišljanje (npr. induktivno sklepanje), filozofija (npr. pluralizem resnic), človekoljubje (ni hotel biti več inkvizitor), ki se kaže celo v izenačevanju, relativiziranju inkvizitorjev in žrtev. Viljem celo dvomi o urejenosti univerzuma. Oba vztrajata vsak pri svoji resnici, Viljem pove Jorgeju: »Ti si hudič!« Jorge je Antikrist, ki se rodi iz pretirane ljubezni do boga, prepričan je, da je smeh hudičevo delo.

Za jasno in smiselno opredelitev do smeha, pri čemer upošteva priložene odlomke, in pojasnilo, zakaj je smeh gibalno dogajanja v romanu, prejme **največ 4 točke**, za pomanjkljivejši in nejasen zapis se odšteje ustrezno število točk.

- **utemeljuje tragičnost v romanu s pomočjo ključnih besed *strah in Filozof* ter ustreznih motivov – do 4 točke**

Tragičnost (zaradi trpljenja močni občutki žalosti, sočutja) v romanu utemeljuje z motivi iz romana, npr. dogodki v samostanu, ki jih povzročajo nenavadni umori oz. tragične smrti menihov, ki se globoko dotaknejo sobratov ter povzročajo strah in tesnobo; prav tako so stalna grožnja obsodbe herezije (ko pridejo v samostan papeževi odposlanci, na smrt obsodijo nekatere menihe; dekle, ki se je predalo Adsonu, obsodijo čarovništva). Odkritje skrivnosti opatijske knjižnice, ki skriva Filozofovo prepovedano knjigo, je tragično za celotno opatijo, zlasti pa še za veličastnega Jorgeja, slepega in zelo učenega meniha, ki si je s svojim umom podredil celotno opatijo. Njegovo sovraštvo do smeha ga je privedlo do tega, da je na koncu sam uničil Filozofovo knjigo in umrl v plamenih knjižnice.

Za jasno in smiselno utemeljitev tragičnega v romanu s pomočjo ključnih besed prejme **največ 4 točke**, za pomanjkljivejši in nedosleden zapis se odšteje ustrezno število točk.

- **razmisli o ustreznosti oznake *ljubezenski roman*, navede argumente za in proti tej opredelitvi ter zapišite ustrezen sklep – do 5 točk**

Navede razloge za oznako *ljubezenski roman*, npr.: Adsonovo ljubezensko srečanje z neznanim in s preprostim kmečkim dekletom v kuhinji in njena predanost sta za vedno zaznamovala življenje meniha, kajti gre za močno ljubezensko doživetje, ki je zanj neponovljivo, zato mu ime dekleta sploh ni pomembno. Enkratno doživetje nosi s seboj, vse njegovo nadaljnje življenje je zaznamovano z razmišljanjem o tem dogodku, o pomenu ljubezni, o lastni moralnosti.

Navede razloge proti oznaki *ljubezenski roman*, npr.: Dogodek v kuhinji (telesna Adsonova združitev z neznanim dekletom) je obrobnega pomena za potek osrednje zgodbe. Ali: Deklica se že dan po ljubezenski izkušnji sreča s Salvatorejem – ujamejo jo, zaradi naključja je obsojena kot čaravnica, nihče je ne more rešiti. Adson ne more ljubiti take ženske. Roman sem bral/-a predvsem kot detektivski roman, saj frančiškan Viljem s svojim učencem Adsonom raziskuje najprej smrt enega od menihov, nato še druge zločine v opatiji, kar je podobno Sherlocku Holmesu in njegovemu pomočniku Watsonu. Sčasoma

se izkaže, da so umori povezani s skrivnostno drugo knjigo Aristotelove *Poetike*, za katero vsi mislijo, da je izgubljena.

Ali: Gre za preplet zgodovinskega, filozofskega in detektivskega romana, saj avtor v njem predstavi srednji vek v vsej svoji raznolikosti (čas verskih bojev, bogatenja cerkve, različni pogledi na Kristusov nauk, herezije, inkvizicije), poudari odprto življenjsko filozofijo narave proti dogmatični omejenosti srednjeveške miselnosti in v ospredje postavi detektivsko zgodbo o raziskovanju umorov za debelimi zidovi mogočne opatije ...

Zapiše sklep, pri čemer štejemo kot pravilno tako ustreznost kot neustreznost poimenovanja; npr. Kljub obrobni ljubezenskih motivov menim, da lahko romanu poleg drugih oznak rečemo tudi ljubezenski.

Za jasno in smiselno navajanje argumentov za (2 točki) in proti (2 točki) ter za logičen sklep (1 točka) prejme **največ 5 točk**, za pomanjkljivejši in nejasen zapis se odšteje ustrezno število točk.

B Uporaba književnega znanja – do 10 točk

Tekmovalec/tekmovalka:

- **pozna vsebino romana – do 6 točk**

Iz zapisa je razvidno, da pozna tako vsebino romana kot vsebinski kontekst.

Za poznavanje in razumevanje vsebine romana in vsebinskega konteksta prejme največ **6 točk**. Če se v spisu pojavijo napake zaradi nepoznavanja vsebine, oseb, motivov, dogajalnega časa, kraja ipd., se odšteje ustrezno število točk.

- **uporablja ustrezne literarnovedne pojme: do 4 točke**

V spisu uporablja ustrezne in smiselne literarnovedne pojme (npr. filozofski, zgodovinski, grozljivi, detektivski, alegorični, postmodernistični roman, roman s ključem, medbesedilnost, metafikcija) ter literarnozgodovinske pojme (npr. svetovna književnost druge polovice 20. stoletja, postmodernizem).

Za ustrezno uporabo literarnovednih pojmov prejme največ **4 točke**, zaradi nepoznavanja omenjenih pojmov se odšteje ustrezno število točk.

C Prepričljivost osebnega odziva – do 10 točk

Tekmovalec/tekmovalka:

- **presodi pomen romana pri razumevanju srednjega veka z utemeljitvijo – do 6 točk**

Izrazi svoje mnenje o vlogi prebranega romana pri lastnem razumevanju srednjega veka. Pričakujemo zapis, v katerem je izražen velik pomen, kar ustrezno utemelji. Enako vrednotimo tudi nasproten odgovor.

Za jasno in smiselno izraženo mnenje, ki je ustrezno utemeljeno, prejme največ **6 točk**. Za nepopoln oz. pomanjkljivejši zapis se odšteje ustrezno število točk.

- **piše izvirno in ustvarjalno – do 4 točke**

Svojo izvirnost in ustvarjalnost pokaže z zanimivim, prepričljivim in izvirnim pristopom do interpretacije problema, ki se razlikuje od večine preostalih spisov, npr. argumentirano zagovarja drugačno stališče od pričakovanega. Izvirnost vrednotimo tudi tam, kjer kandidat smiselno utemeljuje dejstva/dogodke, ki niso pričakovani.

Za izvirno pisanje prejme največ **4 točke**.

Č Jezikovna pravilnost, slogovna ustreznost in zgradba besedila – do 10 točk

Tekmovalec/tekmovalka za jezikovno pravilnost in slogovno ustreznost svojega spisa prejme največ **7 točk**, od tega največ **4** za jezikovno pravilnost in največ **3** za slogovno ustreznost:

- 4 t – za jezikovno brezhibno nalogo le z nekaj drobnimi napakami
- 3 t – za jezikovno dobro nalogo le z nekaterimi napakami, ki se v glavnem ne ponavljajo
- 2 t – za jezikovno šibko nalogo z raznovrstnimi napakami, ki se ne ponavljajo
- 1 t – za jezikovno šibko nalogo z raznovrstnimi napakami, ki se ponavljajo

- 3 t – za slogovno brezhibno nalogo le z nekaj drobnimi napakami
- 2 t – za slogovno dobro nalogo le z nekaterimi napakami, ki se ne ponavljajo
- 1 t – za slogovno šibko nalogo z raznovrstnimi napakami, ki se ne ponavljajo

Tekmovalec/tekmovalka za ustrezno zgradbo svojega spisa dobi največ **3 točke**:

- 3 t – za logično členjeno in koherentno besedilo, besedilo ustrezne dolžine
- 2 t – za logično členjeno in deloma nekoherentno besedilo ali nasprotno
- 1 t – za deloma nelogično členjeno in deloma nekoherentno besedilo, besedilo je prekratko

Želimo vam veliko zadovoljstva pri vrednotenju.

Sestavili: Marjana Jus, Valentina Kobal, Vladimir Pirc